

KYSTVERKET

Postboks 1502

6025 ÅLESUND

Ålesund kommune - Kystverket - Vedtak om tillatelse til mudring og sprenging i Aspevågen

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har ferdigbehandlet søknaden til Kystverket, og gir tillatelse til sprenging og mudring i Aspevågen i Ålesund kommune. Tillatelse med vilkår følger vedlagt.

Det vedtas et gebyr på kr 65 600 for behandlingen av søknaden.

Vi viser til søknad av 26.10.2018 om tillatelse til sprenging og mudring i Aspevågen i Ålesund kommune, og til øvrig korrespondanse i saken.

Vedtak

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gir med dette Kystverket tillatelse til sprenging og mudring i Aspevågen i Ålesund kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i lov av 13.03.1981 om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16, og i medhold av forskrift av 01.06.2004 om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 22-6. Fylkesmannen har ved avgjørelsen om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltakene for øvrig vil medføre. Det er satt vilkår for tillatelsen.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brevet. Tillatelsen kan ikke tas i bruk før det er gitt nødvendige tillatelser etter annet lovverk og tiltaket har blitt klarert etter kulturminneloven.

Det kan foretas endringer på tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensning, jf. forurensningsloven § 45. Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Bakgrunn

Kystverket har søkt forurensningsmyndigheten om tillatelse til sprenging og mudring i Aspevågen i Ålesund kommune for å fjerne fjellnabber slik at det blir bedre seilingsdyp og manøvreringsrom for større fartøyer. Tiltakene omfatter flere lokaliteter øst og vest i Aspevågen, og totalt ca. 64 500 m³ masser, hvorav 2 230 m³ er løsmasser oppå fjellet som må fjernes før sprenging. Forurensede løsmasser skal fraktes til godkjent mottak, mens rene løsmasser skal fraktes til Flatholmen. Vest i havneområdet (fra Steinvågsundet og sørover mot Osholmen og Vikaneset, se kartvedlegg) skal det gjøres tiltak over et areal på totalt 14 300 m². Øst i havneområdet (Kippervika, Bålholmen, med mer, se kartvedlegg) utgjør tiltaksarealet ca. 13 600 m².

En rekke undersøkelser over mange år har vist at sedimentene i Aspevågen generelt er meget sterkt forurensset med tungmetaller, PAH-forbindelser, PCB og TBT. Det ligger imidlertid kun begrensede mengder sediment oppå fjellet som skal sprenges. Disse sedimentene skal fjernes ved mudring før sprenging.

Opprinnelig var dette farledstiltaket planlagt samkjørt med miljøopprydningssprosjektet for Aspevågen. Grunnet forsinkelser i miljødelen av prosjektet er ikke miljøtiltakene klare til iverksettelse i 2019, og dermed utgår samkjøringen. Farledstiltakene vil bli utført separat med oppstart i 2019.

Høring og innspill

Søknaden var på høring i perioden 29.10.2018 til 30.11.2018. I tillegg henvendte Fylkesmannen seg til Havforskningsinstituttet for en faglig vurdering av forhold knyttet til borgundfjordtorskens gyting. Vi mottok følgende høringsuttalelser og andre innspill:

Fiskeridirektoratet (27.11.2018):

Fiskeridirektoratet uttaler seg om fiskeri- og akvakulturinteresser, samt marint biologisk mangfold.

De opplyser at det er registrert et fiskefelt for passive redskaper i Aspevågen, og at det fiskes etter krabbe, hummer og leppefisk i strandsonen i hele kommunen. De forventer at det tas hensyn til fiskeriaktiviteten ved sprenging og mudring, spesielt i perioden mars til og med mai. Som akvakulturinteresser nevnes Atlanterhavsparken (landbasert lokalitet med sjøvannsinntak) og Oksebåsen V, som er klarert for matfiskoppdrett. Avstanden fra tiltaksområdene til disse to lokalitetene er stor.

Fiskeridirektoratet oppfordrer til å begrense oppvirvling og spredning av slam og miljøgifter mest mulig. De anbefaler at større mudringstiltak unngås i nærheten av torskens gytefelt i perioden januar-april.

I Aspevågen, Steinvågsundet og omkringliggende sjøområder, er det et nasjonalt viktig gytefelt for torsk. Fiskeridirektoratet oppgir at hoveddelen av gyteaktivitetene foregår i perioden februar-mai, men både gyting og innsiget av gytefisk varierer fra år til år, og kan starte tidligere. Siden de planlagte arbeidene foregår i selve gyteområdet, og både gyteaktiviteten og tidlige livsstadier er sårbare, krever Fiskeridirektoratet at det tas spesielle hensyn under sprenging og mudring.

Lyd/støy fra sprengning og eventuelle større mudringsoperasjoner, især pulset lyd, betraktes som svært viktige påvirkningsfaktorer på gytetorsk og tidlige livsfaser av torsk. Sterk lyd kan skremme gytetorsken fra å vandre til og benytte gyteområdene. Kunnskapen om effekter av partikler og lydtrykk fra sprengning på larver og tidlig yngel av torsk er mangelfull. Det er kjent at egg og larver i liten grad transporteres vekk fra gyteområdene, slik at en vesentlig del av neste generasjon vil være samlet på et lite geografisk område tidlig i livssyklusen. Dette gjør at det er et nokså kort tidsrom i løpet av årets siste måneder der man med relativt stor sikkerhet kan si at sprengningsarbeid nær gyte- og oppvekstområdet ikke vil være skadelig for larver og yngel.

Fiskeridirektoratet påpeker at Kystverket i søknaden oppgir at de vil unngå sprenging av grunner i perioden februar-mai av hensyn til gytingen og at de vil foreta fjerning av forurenset sediment i perioden februar-september og undervannsprenging i perioden september-medio januar. Fiskeridirektoratet mener foreliggende kunnskap er for liten til å vurdere om dette er de beste tidsperiodene for de ulike aktivitetene, og viser til føre-var-prinsippet, samt at gytetorsk enkelte år kan ankomme Aspevågen allerede i slutten av desember og tidlig januar. De anbefaler derfor at det som et minimum også unngås sprenging i januar måned, og at det tas kontakt med Havforskningsinstituttet, som skal ha meget god kunnskap om gyteområdene i Borgundfjorden.

Til sist påpeker Fiskeridirektoratet viktigheten av at partikkelspredningen under tiltakene ikke må overskride gitte grenseverdier, og anbefaler hyppig kontroll av turbiditet under tiltaksarbeidet.

Bergen sjøfartsmuseum (28.11.2018)

Sjøfartsmuseet opplyser at de tidligere har tilrådet Riksantikvaren å godkjenne en søknad om dispensasjon til å gripe inn ved registrerte kulturminnelokaliteter i Aspevågen. Riksantikvarens dispensasjoner er ofte tidsavgrenset, og det er tiltakshavers ansvar å sørge for at de har tillatelse til arealinngrep som er godkjent for den aktuelle tiltaksperioden.

Det er mulig at det ligger kulturminner i tiltaksområdene. Sjøfartsmuseet gjør oppmerksom på meldeplikten ved funn av skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Ved funn av kulturminner som kan skades av tiltaket, må tiltaksarbeidet straks stoppes, og sjøfartsmuseet kontaktes.

Møre og Romsdal fylkeskommune (03.12.2018)

Fylkeskommunen nevner at sjøfartsmuseet tidligere har tilrådet Riksantikvaren å godkjenne en søknad om dispensasjon til å gripe inn i registrerte kulturminnelokaliteter i Aspevågen. De minner om at Riksantikvarens dispensasjoner ofte er tidsavgrenset. Kystverket må selv sørge for å ha oppdatert tillatelse til tiltak i den aktuelle perioden.

Fylkeskommunen har ellers ingen merknader til tiltaket, men minner om meldeplikten ved funn av skipsvrak, keramikk, eller lignende. Arbeidet under vann må straks stanses dersom det oppdages kulturminner som kan bli rammet av tiltaket.

Havforskningsinstituttet (28.01.2019)

Etter oppfordring fra Fiskeridirektoratet kontaktet vi Havforskningsinstituttet (HI) for en faglig vurdering av hvilken periode på året undersjøisk sprengning bør unngås av hensyn til borgundfjordtorskens. HI besvarte henvendelsen i brev av 28.01.2019.

HI nevner at Borgundfjorden innenfor Slinningsodden og Langevåg er stengt for kommersielt fiske i perioden mars-mai hvert år på grunn av kraftig nedfisking av kysttorskbestanden. HI har kartlagt torskens gyting i området siden 2009. Videre støtter HI seg på Fiskeridirektoratets erfaring at torskens enkelte år kan komme inn i fjorden allerede i desember måned. Det er indikasjoner i form av funn av egg på at også sei og hyse gyter i Borgundfjorden, men det er usikkert om de gjør det inne i Aspevågen.

HIs observasjon er at hovedgytingen for torskens foregår i midten av mars måned. Torskestammen er under oppbygging, og vil også være sårbar under gyteinnsiget, altså perioden før selve gytingen starter. Derfor fraråder HI at det utføres undersjøisk sprengning i januar måned.

HI gir også støtte til Fiskeridirektoratets vurdering at løsmassefjerning må utføres skånsomt for å unngå støy og oppvirvling av slam og miljøgifter. Av hensyn til egg og yngel anbefaler de at dette arbeidet utsettes til etter at gyttesesongen er ferdig i mai-juni.

Til sist nevner HI at de er usikre på om det vil ha konsekvenser for gytetorsken å fjerne undervannsgrunner i det sentrale gyteområdet. Spesielt nevnes knattene øst i Aspevågen utenfor Friarvika og Bålholmen. Det foreligger ikke per i dag kunnskap om hvorvidt disse knattene har betydning for gytingen.

Fylkesmannens vurderinger

Mudring av masser i sjø er regulert av forurensningsforskriften kapittel 22.

Forurensningsforskriften § 22-3 fastsetter et generelt forbud mot mudring. Etter søknad kan det imidlertid gis tillatelse til slike aktiviteter i medhold av § 22-6. Ved forurenset sjøbunn er det også behov for tillatelse i medhold av forurensningsloven § 11. Forskriftens definisjon av mudring omfatter også sprenging, da sprenging utgjør en «forsettlig forflytning» av masser på sjøbunnen. Sprengingen gir dessuten trykkbølger som kan forstås som en forurensning. Ved avgjørelse om tillatelse skal gis, har vi lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11, femte ledd.

Forurensningssituasjonen

En rekke undersøkelser har vist at sedimentene i Aspevågen generelt er meget sterkt påvirket av forurensning som tungmetaller, PAH-forbindelser, PCB og TBT. Omfattende opprydningstiltak er planlagt innen et par års tid.

Rambøll AS har gjort undersøkelser og spredningsvurderinger i områdene der Kystverket skal gjøre farledstiltak. Undersøkelsene er beskrevet i rapport M-rap-00-1350003645 av 13.07.2014.

Områdene der det skal sprenges består for det meste av fast fjell. Noen steder ligger det løsmasser oppå. Disse er estimert til å utgjøre 2 230 m³ totalt, som er fordelt slik: 1 800 m³ i Steinvågsundet, 180 m³ i Kippervika og 300 m³ ved Bålholmen. Sedimentene beskrives som grovkornede og bestående av ca. 80% sand.

Det er ikke utført prøvetaking ved alle delområdene der det skal sprenges, men grunnet den generelle forurensningssituasjonen i Aspevågen, er det rimelig å anta at løsmassene både i og rundt disse områdene er vesentlig preget av miljøgifter. Prøvetaking i selve tiltaksområdene ble forsøkt i 2009, men viste seg vanskelig grunnet hard sjøbunn. Det lyktes imidlertid å få opp én prøve i vest («ÅL-10») og én i øst («ÅL-15»). Disse bør kunne betraktes som representative for miljøtilstanden i tiltaksområdene.

«ÅL-10» viser TBT i tilstandsklasse V (svært dårlig), samt en rekke forskjellige PAH-forbindelser opp til tilstandsklasse III (moderat) og IV (dårlig). «ÅL-15» viser TBT i klasse V, samt mange PAH-forbindelser i klasse IV og V og flere tungmetaller opp til klasse III og IV.

Kystverket planlegger å fjerne alle løsmassene fra fjellet før sprenging. Dette skal utføres ved mudring fra lekter. Massene som tas opp, vil bli håndtert som forurensede og sendt til godkjent mottak.

Når det gjelder sprengningstiltakene, så har Rambøll utarbeidet grove estimater som indikerer at disse ikke vil medføre spredning som overstiger den årlige spredningen som uansett skjer fra sedimentene. Skipstrafikken antas å være den vesentligste faktoren som gir spredning i Aspevågen i dag.

Fylkesmannen slutter seg til vurderingen at det er viktig å fjerne alle løsmassene før sprengningen iverksettes, slik at en unngår uheldig spredning av forurensede partikler fra disse. Også nærliggende sedimenter til selve tiltaksområdene må ventes å bli påvirket av sprengingen slik at det oppstår spredning. Dette er i utgangspunktet uheldig, men vi mener at en viss spredning i et allerede sterkt forurenset sjøområde må kunne aksepteres på bakgrunn av samfunnsnyttene ved de omsøkte tiltakene.

For å sikre god kontroll på partikkelspredning under mudringsarbeidet, setter vi som vilkår (vilkår 5.1-5.4) at det skal gjennomføres turbiditetsmålinger under mudringen. Program for turbiditetsmålinger der planlagt plassering av prøvestasjoner vises og begrunnes, sendes til Fylkesmannen innen 2 uker før mudringsarbeidet iverksettes.

Disponering av forurensede masser

Løsmassene som fjernes fra fjellet før sprenging må betraktes som forurensede og sendes til godkjent mottak etter at de er tatt opp fra sjøen.

Disponering av rene masser

Også sprengt fjell skal tas opp. Sprengningsmassene kan betraktes som rene masser. Disse kan nyttiggjøres ved utfylling i sjøen ved Flatholmen, der det er behov for masser til utvidelse av landarealet. Vår tillatelse nr. 2015.0763.T til Ålesundregionens havnevesen av 26.11.2015 åpner for utfylling og dumping i dette området. Tillatelsen er gyldig til

31.12.2020, men kan forlenges ved behov. Kystverket kan etter avtale med havnevesenet benytte seg av dette området til dumping av sine rene masser.

Plastavfall og marin forsøpling

Marin forsøpling og mikroplast i hav og langs kysten er en nasjonal og global utfordring. Miljømyndighetene har hatt økt fokus på dette problemet de siste årene.

Kystverket oppgir i søknad av 26.10.2018 og epost av 14.01.2019 med supplerende opplysninger at det vil kunne bli benyttet plastslanger under sprengingen. De opplyser videre at det i deres ytre miljøplan for tiltaket vil settes krav om at slanger fra sprengingen skal samles opp og leveres som avfall. Dette vil utføres etter hver salve som sprenges, og det ventes at mengden slanger som ikke samles opp, vil bli minimal.

Fylkesmannen mener plastoppsamling i tråd med Kystverkets beskrivelse vil være påkrevd under det omsøkte tiltaket. Vi forutsetter at tiltakshaver sørger for å begrense spredningen av plastavfall så mye som mulig, jf. vilkår 4.9 i tillatelsen. I etterkant av utført mudring og sprenging skal det sendes inn en redegjørelse for hvordan spredning av plastavfall ble motvirket jf. vilkår 6.1. Rapporten må inneholde et estimat over hvor mye plast som ble brukt og hvor mye det lyktes å samle opp.

Tiltakshaver må også sørge for at det ryddes en mengde plast i strandsonen i området rundt Aspevågen og Borgundfjorden som tilsvarer eller er større enn mengden plast fra sprengningstiltakene som det ikke lyktes å samle opp, jf. vilkår 4.10 i tillatelsen.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Fylkesmannen har vurdert tiltaket etter *Lov om forvaltning av naturens mangfold* (naturmangfoldloven) § 8-12. Vi har benyttet informasjon tilgjengelig i de nettbaserte databasene Naturbasen og Fiskeridirektoratets kartverktøy, samt innspill fra Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet og Rambøll AS sin sedimentundersøkelse med spredningsvurderinger av 13.07.2014. Vi mener den foreliggende kunnskapen er tilstrekkelig til å behandle søknaden, jf. § 8 i naturmangfoldloven.

I Naturbasen er det registret et yngleområde med C-verdi (lokalt viktig) for ærfugl på Bålholmen like ved østlige del av tiltaksområdet. På Lampeholmen er det registrert et yngleområde med C-verdi for tjeld. Sistnevnte ligger i underkant av en kilometer øst for tiltaksområdet. Sprengningstiltakene skal utføres om høsten, altså utenom yngleperioden, og vil derfor ikke komme i konflikt med disse naturverdiene.

I Fiskeridirektoratets kartverktøy er det registrert et stort gyteområde for torsk («borgundfjordtorsken») som strekker seg over det meste av Borgundfjorden, hele Aspevågen og mye av Steinvågsundet. I Aspevågen er det spesielt den østlige delen som regnes som viktig. Gyteområdet regnes som nasjonalt viktig (BM-verdi A og gytefeltverdi 6, jf. Fiskeridirektoratets karttjeneste). Se uttalelser fra Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet for en nærmere beskrivelse av gytetorsken og -området.

Havforskningsinstituttet opplyser at torskens hovedgyting som regel finner sted i mars måned. Men torsken er sårbar også i perioden før gytingen, når den migrerer til

gyteområdet. Det er kjent at den enkelte år begynner å migrere så tidlig som i desember måned. Om fisken blir forstyrret av støy eller lignende når den migrerer til gyteområdet, så kan det påvirke gytingen negativt. Også i perioden etter gytingen, når den nye generasjonen torsk er i egg- og yngelstadiet, er fisken sårbar. HI oppgir perioden frem mot mai-juni som sårbar. At torskebestanden er under oppbygging, jf. HIs kommentar, gjør det ekstra viktig å unngå at den utsettes for potensielt skadelige forstyrrelser i de sårbare periodene.

I sentrale og østlige deler av Aspevågen er det registrert et større fiskefelt for bruk av passive redskaper. Fiskefeltene er nærmere beskrevet i Fiskeridirektoratets høringsuttalelse. Fiskeridirektoratet ber i sin uttalelse om at de lokale fiskeinteressene tas hensyn til når det sprenges og mudres, spesielt i perioden mars til og med mai.

Fylkesmannen slutter seg til Fiskeridirektoratets og Havforskningsinstituttets vurderinger, og setter krav om at de deler av tiltaksarbeidene som medfører vesentlig risiko for støy, partikkel- og miljøgiftspredning og andre sterke påvirkninger av hensyn først og fremst til borgundfjordtorsken, men også de ovennevnte fiskefeltene, skal unngås i de sårbare periodene. Dette innebærer at sprenging, samt mudring av forurenset, opprinnelig løsmasse («rensk av fjell»), ikke må finne sted i perioden fra 21. desember til 15. juni, jf. vilkår 4.7 i tillatelsen.

Det foreligger lite kunnskap om hvor sårbare torskens ulike livsstadier er for påkjenninger, og vilkår 4.7-4.8 settes etter føre-var-prinsippet (naturmangfoldloven § 9).

I tillegg til fjerning av forurensede, opprinnelige løsmasser *før* sprengning, skal sprengt fjell tas opp fra sjøbunnen etter hvert som og etter at det sprenges. Disse massene vil i liten grad inneholde miljøgifter og i mindre grad enn de opprinnelige løsmassene kunne spre partikler. Arbeidet vil imidlertid medføre undersjøisk støy og andre forstyrrelser i gyteområdet. Ifølge Kystverket er det viktig at sprengt fjell fjernes raskt, for sprengningen vil kunne gi en heving av sjøbunnen som kan medføre problemer for skipstrafikken. Om sprengmassene blir liggende for lenge, vil de også kunne «sette seg» og bli vanskeligere å få opp.

Vi mener det vil være forsvarlig å ta opp sprengmasser vest i Aspevågen i januar måned forutsatt at arbeidet utføres skånsomt. Grunnene øst i Aspevågen ligger mer sentralt i forhold til torskens gyteområde, og der kan vi ikke akseptere at det arbeides med masser i den sårbare perioden, jf. vilkår 4.8 i tillatelsen.

Mulig betydning for torskens av fjellknattene som skal sprenges

Havforskningsinstituttet nevner i sin uttalelse at det ikke per i dag foreligger kunnskap om hvorvidt fjellknattene som skal fjernes har betydning for gytingen. Knattene i øst utenfor Friarvika og Bålholmen beskrives som sentralt beliggende i forhold til gyteområdet.

Vi vil påpeke at det bare er relativt små arealer som vil bli vesentlig endret av sprengningstiltakene. Sprengning skal, jf. vilkår 4.8, dessuten gjennomføres utenom gyteperioden. Sett i lys av den store samfunnsverdien ved farledstiltakene, mener vi en

eventuell risiko forbundet med endringer på en mindre del av sjøbunnen i gyteområdene kan aksepteres.

Fiskeri- og næringsinteresser

Etter våre opplysninger har flere næringsbedrifter vanninntak i Aspevågen. Mattilsynet skal ha oversikt over disse. Det er viktig at de deler av sjøbunnstiltakene som medfører risiko for spredning av partikler gjennomføres etter samråd med næringen. Vi oppfordrer til dialog med de aktuelle virksomhetene.

I Valderhaugfjorden er det registrert større fiskefelt for aktive og passive redskaper, men disse har en betydelig avstand til tiltaksområdene, og ventes ikke å bli påvirket.

Ingen akvakulturlokaliteter er registrert i eller nær tiltaksområdet. De nærmeste er Atlanterhavsparken ved Tueneset og Oksebåsen V nord for Hamnøya. Disse er nærmere beskrevet i Fiskeridirektoratets høringsuttalelse. Vi forventer ingen påvirkning av tiltakene på disse lokalitetene, da avstanden er stor.

Naturmangfoldloven § 11

Etter § 11 i naturmangfoldloven skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller redusere eventuell skade på naturmangfoldet i et tiltaksområde dersom dette ikke er urimelig med utgangspunkt i tiltakets karakter og den eventuelle skaden. Dette innebærer at tiltakshaver kan pålegges å betale for miljøundersøkelser og kartlegging av naturmangfoldet i tiltaksområdet for å skaffe et større kunnskapsgrunnlag, og at det kan gis pålegg om å iverksette avbøtende tiltak som skal redusere skadene, eller risikoen for skade, på miljøet. I denne saken finner Fylkesmannen det rimelig at tiltakshaver får gjennomført og dekket eventuelle kostnader av avbøtende tiltak slik de blir beskrevet i tillatelsen. De avbøtende tiltakene er også i henhold til § 12 i naturmangfoldloven, der det settes krav til bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder for å unngå eller redusere skader på naturmangfoldet.

Vanndirektivet

Tiltaket skal utføres i vannforekomsten Aspevågen. Sjøbunnen i denne vannforekomsten er generelt meget sterkt forurenet, og omfattende opprydningstiltak er planlagt utført innen neste par år. Nye inngrep i en vannforekomst kan, ifølge *Forskrift om rammer for vannforvaltningen* (vannforskriften) normalt ikke utføres dersom de vil føre til en reduksjon av forekomstens økologiske status. Fylkesmannen mener det omsøkte tiltaket ikke vil medføre noen økt risiko for dette. En viss spredning av miljøgifter innenfor vannforekomsten vil kunne skje som følge av tiltaket, men til gjengjeld vil en viss mengde forurenet masse fra sjøbunnen bli tatt opp og levert til deponi.

Metodetesting og informasjonsinnhenting

Kystverket har i korrespondanse med oss opplyst at det kan bli aktuelt å bruke tiltakene i Aspevågen til å teste ut teknikker som boblegardin, som vil kunne dempe belastningen fra undersjøisk sprengning på naturmiljøet. Samtidig kan det bli aktuelt å gjøre undersøkelser og analyser som kan gi informasjon om trykkbølger og lignende, som kan benyttes ved planlegging av fremtidige tiltak. Vi stiller oss positive til dette, og oppfordrer Kystverket til å drøfte undersøkelsene og metodikken med Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet,

slik at en kan oppnå en felles forståelse av utfordringene knyttet til undersjøisk sprengning og hvordan de best bør håndteres.

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i saker der et tiltaks potensielle effekter på naturmiljøet er vanskelige å vurdere ut ifra foreliggende kunnskap. Med mer kunnskap tilgjengelig, vil føre-var-prinsippet generelt kunne tillegges mindre vekt.

Konklusjon

Fylkesmannen tillater sprenging og mudring av masser etter fastsatte vilkår. På bakgrunn av disse vilkårene mener vi at tiltakene ikke vil medføre uakseptabelt store negative konsekvenser for naturmiljøet i området. Ut fra en samlet vurdering ser vi samfunnsnyttene av tiltakene som større enn de negative effektene de har på naturmiljøet.

Erstatningsansvar

Tillatelsen fritar ikke for erstatningsansvar for forurensningsskade etter forurensningsloven § 10 og kapittel 8.

Klageadgang

Vedtaket kan klages inn til Miljødirektoratet etter reglene i kapittel VI i forvaltningsloven, av partene i saken eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen skal begrunnes, og opplysninger som kan ha innvirkning på saken bør nevnes.

Dersom vedtaket påklages, kan Fylkesmannen eller Miljødirektoratet etter forespørsel vedta at vedtaket ikke skal tre i kraft før klagen er endelig avgjort, jf. § 42 i forvaltningsloven. Klagen skal sendes via Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget initiativ beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages.

Gebyr

Vi viser til vårt varsel om gebyr av 29.10.2018. Tiltaket er plassert under gebyrsats 5, jf.

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) av 01.06.2004 kapittel 39 om gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven § 39-3 og 39-4. I varselet skrev vi at gebyrsats 5 tilsvarer et beløp på kr 50 900.

Etter forurensningsforskriften § 39-3 skal det tas gebyr for det året der den vesentligste delen av saksbehandlingen ble utført. For behandlingen av søknaden om tiltak i Aspevågen, var det 2019. Gebyrsats 5 for 2019 tilsvarer et noe høyere beløp enn det varslede.

Dette innebærer at *tiltakshaver skal betale et gebyr på kr 65 600 for saksbehandlingen.*

Faktura med innbetalingsblankett blir sendt ut av Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Ressursbruken knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelsen av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang og høring av søknaden, innhenting av kommentarer fra andre

faginstanser, korrespondanse med søker, samt utarbeidelse og ferdigstilling av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Det kan klages på gebyrets størrelse innen tre uker. Gebyret skal likevel betales innen fristen. Dersom klagen får medhold vil overskytende beløp bli tilbakebetalt. Klage på størrelsen skal forelegges Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Offentliggjøring av tillatelsen

Vedtaket skal gjøres offentlig kjent, jf. § 36-11 i forskrift om begrensning av forurensning. Den som har fått tillatelse, skal så snart som mulig kunngjøre dette i dagspressen. Kunngjøringen skal inneholde en kort orientering om tillatelsen, hvor man kan henvende seg for å få innsyn i saksdokumentene og opplysninger om klageinstans og frist for eventuell klage på vedtaket. Kopi av kunngjøringen skal sendes Fylkesmannen i Møre og Romsdal innen en måned etter at tillatelsen er gitt. Et forslag til kunngjøringstekst er vedlagt. Bedriften kan gjerne benytte sin egen logo i kunngjøringen. Fylkesmannens logo skal ikke benyttes.

Frister

- Tillatelsen skal offentliggjøres i dagspressen så snart som mulig
- Det skal gis melding til Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1) når mudring settes i gang og 2) når sprenging settes i gang
- Program for turbiditetsmålinger sendes til Fylkesmannen innen 2 uker før mudringen settes i gang
- Tillatelsen er gyldig til og med **31.12.2020**
- Sluttrapport i tråd med vilkår 6.1 skal sendes til Fylkesmannen innen 6 uker etter at tiltaket er ferdig utført.

Med hilsen

Anne Melbø (e.f.)
fagansvarlig

Thomas Aurdal

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:

- 1) Tillatelse til mudring
- 2) Forslag til kunngjøringstekst
- 3) Tiltakskart for Aspevågen vest
- 4) Tiltakskart for Aspevågen øst

Kopi:

Ålesund kommune

Postboks 1521

6025 ÅLESUND

Miljødirektoratet

Postboks 5672 Torgarden

7485 TRONDHEIM

Kystverket

Postboks 1502

6025 ÅLESUND

Fiskeridirektoratet, region midt

Postboks 185 Sentrum

5804 BERGEN

Stiftelsen Bergen sjøfartsmuseum

Postboks 7800

5020 BERGEN

Møre og Romsdal fylkeskommune

Postboks 2500

6404 MOLDE

Havforskningsinstituttet

Postboks 1870 Nordnes

5817 BERGEN

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL

Tillatelse til mudring og sprenging i Aspevågen i Ålesund kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov av 13.3.1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11 og i medhold av forskrift 1.6.2004 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 22 om mudring og dumping i sjø og vassdrag. Det er satt vilkår etter forurensningsloven § 16. Tillatelsen kan ikke tas i bruk før det foreligger nødvendige tillatelser etter plan- og bygningsloven og etter havne- og farvannsloven. Tiltaket må også være klarert etter kulturminneloven.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og er gyldig fram til **31.12.2020**.

Tiltakshaver må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen i Møre og Romsdal endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknad eller under saksbehandling, som kan ha miljømessig betydning.

Bedriftsdata:

Bedrift	Kystverket		
Beliggenhet/gateadresse	-		
Postadresse	Postboks 1502, 6025 Ålesund		
Organisasjonsnummer (bedrift)	874783242		
Lokalitet for tiltaket	Flere lokaliteter vest og øst i Aspevågen (se kartvedlegg)		
Gårds- og bruksnummer for tiltaket	-		
Euref 89, UTM sone 32 for mudring	-		
Kommune tiltaket utføres i	Ålesund		
Saksnummer	Risikoklasse	Anleggsnummer	Tillatelsesnummer
2018/6073	IV	1504.0275.01	2019.0044.T

Tillatelse gitt: 21.02.2019	Endringsnummer: -	Sist endret: -
 Anne Melbø fagansvarlig Thomas Aurdal overingeniør <i>Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.</i>		

1. Hva tillatelsen omfatter

Tillatelsen gjelder farledstiltak i Aspevågen i Ålesund kommune som omfatter sprenging og mudring av ca. 64 500 m³ hvorav ca. 2 230 m³ er løsmasser. Løsmassene er fordelt med 1 800 m³ i Steinvågsundet, 180 m³ i Kippervika og ca. 300 m³ på Bålholmen. Tiltaksområdene i vestlige del av Aspevågen utgjøres av flere grunner fra Steinvågsundet i nord og ned mot Osholmen og Vikaneset i sør (se kartvedlegg). Disse har et samlet areal på totalt 14 300 m², hvorav ca. 3 600 er løsmasseareal. Tiltaksområdene i østlige del av Aspevågen utgjøres av flere grunner fra Kippervika og Bålholmen i nord og ned mot Friarvika i sør (se kartvedlegg). Disse har et samlet areal på totalt ca. 13 600 m².

2. Generelle vilkår

- 2.1 Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknad datert 26.10.2018 med underliggende dokumenter dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Fylkesmannen i Møre og Romsdal.
- 2.2 Forurensningsmyndighetens vilkår skal ikke være til hinder for at andre myndigheter kan stille krav med hjemmel i annen lovgivning.
- 2.3 Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt. Tiltakshaver plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.
- 2.4 Forurensningsmyndigheten, eller den de bemyndiger, skal til enhver tid ha adgang til området for inspeksjon.
- 2.5 Fylkesmannen kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake, dersom betingelsene gitt i forurensningsloven § 18 er til stede. Fylkesmannen har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidet.
- 2.6 Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.
- 2.8 Ved mistanke om eventuelle funn av kulturminner underveis i arbeidet skal arbeidene stanses og Bergen sjøfartsmuseum kontaktes.

3. Internkontroll, beredskap og varsling

- 3.1 Tiltakshaver skal uten opphold varsle Fylkesmannen om alle unormale forhold som har, eller kan få forurensningsmessig betydning.
- 3.2 Tiltakshaver plikter å ha et oppdatert internkontrollsystem, jf. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 6. desember 1996. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at bedriften

overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene.

- 3.3 Tiltakshaver plikter å gjennomføre tiltak for å unngå, eventuelt begrense risikoen for akutte utslipp fra all virksomhet knyttet til dette tiltaket. Slike tiltak skal være basert på en systematisk gjennomgang av alle elementer i tiltaksaktiviteten.
- 3.4 Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningen av akutt forurensning for all virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskapen til den ansvarlige skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og begrense virkningen av en eventuell forurensning.
- 3.5 Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av virksomheten, skal den ansvarlige varsle i henhold til *forskrift av 09.07.1992 om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Melding om akutt forurensning gjøres til brannvesenet, **telefon: 110** Kystverket har 24 timers vaktberedskap og får meldinger fra brannvesenet om akutt forurensning.

4. Mudring og sprenging

- 4.1 Fylkesmannen skal varsles når mudringsarbeidene starter og når sprengningsarbeidene starter.
- 4.2 Tiltakene skal foretas i områdene som fremgår av kartvedlegg til søknaden og tillatelsen.
- 4.3 Løsmassen som ligger på grunnene som skal sprenges, skal fjernes ved mudring før sprenging utføres. Disse massene skal håndteres som forurensede og sendes til godkjent mottak. Transport til deponisted skal utføres på en måte som sikrer at det ikke oppstår spredning av miljøgifter.
- 4.4 Sprengmassene kan betraktes som rene og må nyttiggjøres til utfylling ved Flatholmen eller andre steder der det er behov for fyllmasser. Nyttiggjøringen må skje i tråd med bestemmelser etter plan- og bygningsloven for det aktuelle området.
- 4.5 Mudring skal utføres skånsomt, med vekt på å unngå unødvendig partikkelspredning.
- 4.6 Mudring skal utføres under egnede vind- og bølgeforhold slik at uønsket partikkelspredning unngås.
- 4.7 Mudring av løsmasser før sprenging («rensk av fjell») og sprenging skal utføres utenom de sårbare fasene i Borgundfjord-torskens livssyklus (migrasjon av gytefisk, gyting og tidlige livsstadier). Dette innebærer at tiltaksarbeid ikke tillates i perioden 21. desember til 15. juni.

4.8 Mudring/opptak av sprengmasser kan ikke utføres *øst i Aspevågen* (se tillatelsens punkt 1 og kartvedlegg) i den sårbare perioden (21. desember til 15. juni). Mudring/opptak av sprengmasser *vest i Aspevågen* (se tillatelsens punkt 1 og kartvedlegg) kan utføres til og med 31. januar forutsatt at arbeidet gjøres skånsomt.

4.9 Det skal gjøres tiltak for å begrense tilførsel av sprengtråder og annet plastavfall til omgivelsene så mye som mulig. Dette skal gjøres ved oppsamling etter hver sprengsalve.

4.10 Tiltakshaver skal sørge for at det ryddes en mengde plast i strandsonen i områdene rundt Aspevågen og Borgundfjorden som er tilsvarende eller større enn den mengden plast fra sprengningstiltakene som det ikke lyktes å samle opp.

5. Kontroll og overvåking

5.1 Under arbeidet med mudring av løsmasser før sprenging («rensk av fjell»), samt under eventuelt arbeid med opptak av sprengmasser vest i Aspevågen (Steinvågsundet og sørover) i januar måned, skal det kontinuerlig tas prøver/målinger av:

- Turbiditet i minst én referansestasjon i området som *ikke* er påvirket av anleggsarbeidene.
- Turbiditet i minst én målestasjon nedstrøms som har en hensiktsmessig plassering og avstand i forhold til tiltaksstedet med tanke på effektivt å skulle måle/fange opp reell påvirkning fra tiltaksarbeidene.

5.2 Grenseverdien for turbiditet settes til 10 NTU over turbiditet på referansestasjonen. Ved overskridelser av grenseverdien utover en periode på 15 minutter, skal det iverksettes tiltak for å avklare årsakssammenheng. Dersom overskridelsen skyldes interne forhold, skal arbeidene stanses umiddelbart og nødvendige tiltak gjennomføres. Prosessen kan ikke starte opp før turbiditeten er nede på stabile nivåer under grenseverdien. Rutiner og eventuelle tiltak skal beskrive i internkontrollen.

5.3 Program for turbiditetsmålinger der planlagt plassering av målestasjonene vises og begrunnes sendes til Fylkesmannen innen 2 uker før mudringen iverksettes.

5.4 Det skal føres logg over resultater fra overvåkingen. Loggen skal som et minimum inneholde måleresultater, eventuelle overskridelser og korrigerende tiltak.

6. Rapportering

6.1 Det skal sendes en sluttrapport til Fylkesmannen innen 6 uker etter at anleggsarbeidene er avsluttet. Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av utført arbeid med mudring og sprenging.
- Redegjørelse for hvordan forurensede og rene masser ble håndtert. Leveringskvitteringer fra mottak må legges ved.

- Redegjørelse for hvordan spredning av plastavfall ble motvirket. Rapporten må inneholde et estimat over hvor mye plast som ble brukt og hvor mye det lyktes å samle opp. I sluttrapporten må det også redegjøres for strandryddingen, jf. vilkår 4.10.
- Enkel tidslinje som viser når de ulike delene av tiltakene ble utført.
- Resultater/logg fra turbiditetsmålinger og eventuelle vannanalyser eller sedimentprøver
- Beskrivelse av avbøtende tiltak som er gjennomført for å hindre uheldig påvirkning på omgivelsene fra gjennomførte tiltak.

Dette er vårt forslag til kunngjøringstekst ved kunngjøring i dagspressen. Ta kontakt med oss dersom dere ønsker å gjøre vesentlige endringer på teksten.

Løyve til sprenging og mudring i Aspevågen

Fylkesmannen gjev Kystverket løyve etter forureiningslova til farleistiltak i Ålesund kommune. Kystverket skal sprengje vekk fleire grunner og fjellnabbar slik at hamneområdet får tilstrekkeleg djupne og manøvreringsareal for større fartøy. Totalt skal om lag 64 500 m³ fjernast, og av desse er om lag 2 230 m³ lausmassar oppå fjellet som må mudrast vekk før sprenging.

Forureina lausmassar skal fraktast til godkjent mottak, mens reine massar skal fraktast til Flatholmen. Planen er at tiltaka skal utførast i 2019-20. Av omsyn til borgundfjordtorskens skal tiltaka primært leggast til haustmånadene.

Vedtaket er kunngjort på nettsidene til Fylkesmannen, www.fmmr.no, under «Forureining» og «kunngjeringar».

